

5. Якименко Ю.І. Вдосконалення системи контролю якості вищої технічної освіти та Болонський процес // Матеріали Всеукраїнської наради ректорів вищих технічних закладів «Вища технічна освіта України і Болонський процес». – Х.: НТУ–ХПІ, 2004. – С. 124.

6. L'Agence d'évaluation de la recherche et de l'enseignement supérieur (AERES). – Electronic resource. Access mode: URL: <http://www.rue-aef.com/exposant/institutionnels/aere/> (Fr.)

7. FranceOverview. Key features of the Education System. – Electronic resource. Access mode: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/france_en (Eng.)

УДК 372.8. 82

Дятленко Т.І.,

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри української мови,
літератури та методики навчання
Глухівського національного педагогічного
університету ім. О.Довженка
tetiana.diatlenko@gmail.com

ПРО ЗАСТОСУВАННЯ ІКТ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Проблема компетентнісного підходу до навчання учнів у школі набула неабиякої актуальності і значущості в умовах перехідного періоду до НУШ. Педагогічний процес за умови активної співпраці учителя й учнів повинен бути спрямований на формування і становлення творчої особистості учня, на розвиток його високоінтелектуального потенціалу, життєвих і предметних компетентностей через різні види діяльності з урахуванням особистісних якостей кожного учня. Для формування літературної компетентності дуже важливо розвивати усне й писемне мовлення учнів. Враховуючи нагальну проблему «гаджетозалежності» сучасних школярів, учителю необхідно проявити власну креативність і негативне обернути на користь для їхнього розвитку. На наш погляд, персональний комп'ютер може стати активним помічником учителя під час організації навчальної діяльності на уроці і в позаурочний час, що послужить поштовхом до саморозвитку, самоосвіти учня (пошук необхідної інформації, удосконалення і підвищення грамотності учнів) і розвиток його інтелекту.

До окресленої проблеми в різні часи зверталися вітчизняні вчені С. Бондар, Г. Селевко, О. Когут, В. Шуляр та ін. Сучасні вчені наголошують, що організація навчального процесу в школі насамперед повинна сприяти активізації пізнавальних інтересів школярів, успішному засвоєнню навчального матеріалу, а також стимулювати психічний розвиток дитини. Отже, ІКТ повинні допомогти учням розібратися в потоці інформації, сприйняти її, запам'ятати, осмислити і усвідомити тощо. При цьому учитель повинен пам'ятати, що основні види діяльності на уроці української літератури організовуємо на основі текстів творів, ІКТ ж виконують додаткову допоміжну

роль.

У межах публікації розкриємо мету застосування ІКТ на уроках літератури, покажемо окремі прийоми роботи із ПК для формування інтерпретаційної компетентності.

Окреслимо мету застосування ІКТ на уроках української літератури:

- розвиток особистості учня і підготовка його до самостійної продуктивної діяльності в умовах інформаційного простору через формування конструктивного алгоритмічного, творчого мислення учня, формування інформаційної культури, уміння здійснювати обробку інформації;

- реалізація соціального замовлення, яке обумовлює інформатизація сучасного суспільства;

- мотивація навчально-виховного процесу, підвищення якості і ефективності навчального процесу через реалізацію можливостей інформаційних технологій;

- виокремлення й активне використання стимулів активізації пізнавальної діяльності.

Отже, нині активізувався процес інформатизації освіти. Найчастіше на уроках української літератури застосовуємо ІКТ в наступних педагогічних ситуаціях:

- використання ІКТ як дидактичних засобів навчання (створення дидактичних посібників, використання і застосування на практиці готових комп'ютерних програм тощо);

- проведення уроків із використанням ІКТ (застосування ІКТ на окремих етапах уроку для актуалізації опорних знань, пробудження емоційного настрою, інтересу до теми уроку, перевірка домашнього завдання, пояснення нового навчального матеріалу, застосування знань, умінь і навичок під час аналізу твору, узагальнення і систематизація знань, умінь та навичок, організація групової чи індивідуальної роботи, реалізація принципу диференціації та особистісно орієнтованого навчання тощо).

Найчастіше здійснюємо за допомогою комп'ютера та мережі Інтернет добір наочності, оскільки на уроці літератури учень-читач повинен створювати цілісні образи, уміти їх аналізувати, характеризувати, інтерпретувати. Так як інтерпретація – явище мистецьке, то організуємо таку діяльність через перегляд репродукцій картин відомих художників, прослуховування музичних творів, перегляд фрагментів документальних і художніх фільмів, театральних постановок за мотивами творів, які пропонуються програмою для текстуального вивчення.

Більшість вчених стверджують, що для об'єктивної інтерпретації тексту твору чи його окремих образів, знаків необхідно добре знати біографію автора та епоху тощо. З цією метою здійснюємо не лише вивчення спогадів, мемуарів, документів, автобіографічних творів, критичні матеріали, листи, а переглядаємо документальні фільми, здійснюємо віртуальні подорожі в музеї, пам'ятні чи знакові для митця місця тощо. Сучасні засоби інфографіки дозволяють створювати різні таблиці, схеми, зорові опори, візуалізацію сюжету твору чи окремих епізодів тощо. Активно використовуємо презентації, які моделюємо в

програмі PowerPoint.

Для формування інтерпретаційної компетентності застосовуємо прийом «Хмара тегів або хмара слів» – це візуальне відтворення списку слів, понять на єдиному спільному зображенні. За допомогою них можна візуалізувати термінологію з певної теми, дібрати колективно чи індивідуально слова, які найбільше характеризують художній твір взагалі, його жанрову специфіку, окремі образи чи проблематику. Кольорова хмара із слів притягує погляд до об'єкта і змушує зосередитися на конкретних образах-лексемах. Створюємо її за допомогою таких онлайн-сервісів, як Word Clouds, Worditout.

Неабиякий інтерес у школярів і до створення трейлерів. Це короткий відеоролик на 3-5 хвилин, що доповнює розповідь про певне явище, історичну подію, образ, місцевість тощо. До підготовки трейлера залучаємо всіх учасників освітнього процесу. Для цього необхідно володіти навичками відеознімання та монтажу. Під час створення відеороликів користуємося програмами Windows Movie Maker, а також Vegas Pro.

У своїй практиці з метою формування інтерпретаційної компетентності також застосовуємо Mindmap або Інтелект-карти. Карти створюємо як індивідуально, так і колективно. Більший інтерес і жваве обговорення, дискусія виникають під час колективної роботи, оскільки кожен учень по-своєму бачить товщину ліній, кольори ліній, ключові слова до образу чи проблеми, символи, знаки. Інтелект-карту створюємо за допомогою паперу та кольорових маркерів, а також користуємося безкоштовними онлайн сервісами **Coggle, Freemind**.

З метою візуалізації та інтерпретації сюжету твору чи життєвої дороги певного персонажу твору застосовуємо таймлайн, так звану стрічку часу. Цей спосіб візуалізації корисний для запам'ятовування хронології подій чи явищ, а також для спостереженнями за траєкторією життя дійових осіб твору чи автора. Створюємо за допомогою онлайн сервісів Time, Graphics Sutori, Tline.

Усе частіше у практиці своєї роботи вчителі застосовують скрайбінг. Це насамперед мистецтво відтворювати вербальну комунікацію в малюнках, у реальному часі, під час доповіді. Скрайб-презентація відображає ключові поняття, ідеї та взаємозв'язок між ними, що допомагає краще зрозуміти зміст твору та запам'ятати його ключові епізоди, головні образи і другорядні тощо. Створюємо скрайб-презентацію за допомогою програм Power Point, GoAnimate, Animaker.

Отже, комп'ютер у навчанні виконує наступні функції: техніко-педагогічні (навчальні програми, які застосовуються для керування, діагностики, моделювання, експертизи, консультування тощо); дидактичні (КП як тренажер, репетитор, пристрій для моделювання ситуацій, як засіб інтенсифікації навчального процесу, оптимізації діяльності вчителя й учнів, джерело отримання нової й оновлення застарілої інформації, як засіб контролю і корекції знань та вмінь учнів тощо) [1, с. 149].

Література

1. Когут О.І. Інноваційні технології навчання української мови і літератури. – Тернопіль: Астон, 2005. – 204 с.